

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-ASPÁRT HIVATALOS KOZLÖNYE.

Előfizetési ár helyben, házhoz hordva:
Egész évre . . . 12.- kor. Negyedévre . . . 3.- kor.
Félévre . . . 6.- kor. Egy óra . . . 1.- kor.
Egyes szám ára 4 fillér.

Felolós szerkesztő:
SIMON ISTVÁN.

Lapkiadó:
HOROVITZ ZSIGMOND.

Előfizetési ár vidékre, postán küldve:
Egész évre . . . 18.- kor. Negyedévre . . . 4.50 kor.
Félévre . . . 9.- kor. Egy óra . . . 1.50 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Piac-u. 12. (Nagytemplomtér felől.) Telefon 330.

A kormány

beterjesztette a katonai javaslatokat.

Irta: dr Juhász Nagy Sándor.

A kormány beterjesztette a katonai javaslatokat. Ez a hír mintha ellenség betörését jelentené. Csakhogy ez az ellenség nem határainkon, nem hadsereggel, nem fegyveresen tör be. A betörés színhelye: a magyar országgyűlés, az állami szuverenitás legmagasabb szervezete. Nem is fegyvereknek mellünkre szegezésével törnek reánk. A változott életviszonyok csopátatosan megegyezőcsődött módszere szerint, a nemzetellenes osztrák hatalom kirendeltsége: a kormány egyszerűen letett egy csomó papírost a ház asztalára. Beterjesztette a katonai javaslatokat.

Csak egy kézmozdulatból áll a törvényjavaslatok benyújtása. Miként a fejtett technika birodalmában egyetlen kézmozdulattal megnyomhatunk egy semmi kis gombot, hogy pokolian gyilkos ropant szerkezetet hozunk mozgásba vele. Ide egyszerűsödött a politika is. Magyarországon az ellenséges osztrákhatalom betöréséhez nem kell tábor, nem kell

fegyver, nem kell fegyveres csapatok benyomulása. Csak törvényjavaslatokat kell beterjeszteni.

De duló ellenség fegyveres betörésénél veszedelmesebb a katonai javaslatok benyújtása. A hatalomnak ez az alattomos, rejtett formákba burkolt betörése n a g y n e m z e t i c s a p á s t akar előkészíteni.

Mindenki ösmeri a katonai javaslatok törvényé válásának gyászos következményeit. A létszámemelést, a több százmillió óriási rendkívüli terheket, a nemzeti követelések teljes és tökéletes elárulását. Mindezen felül a katonai büntető eljárásban hozzák Khuenék a magyar államnyelv érinthetlenségének durva megsértését. Mégis nem e baljóslatu következményekben van a legnagyobb veszedelem, hanem az esetleges nemzeti leveretés elvi jelentőségében és hatásában.

Nyolc év óta tart a harc a katonai kérdésben nemzet és hatalom között. Ebben a harcban arról van szó, hogy a szabad nemzet felségjoga, vagy az abszolút államfő parancsszava győzőn-é? Eddig minden törekvés megdőlt a nemzet ellenállásán. Jöttek a Tiszaféle parlamenti erőszakkal, a darabon-

tok törvénytíprásával, a koalíciós rendszer álnokságaival: a nemzet vezéreinek behálózásával, megpuhításával, lejáratásával. Mégsem sikerült a katonai kérdésben eredményt kicsikarni. Végre most leküldték Khuent, ezt az izig-vérig megrogzított balkán-politikust, aki az összes előző gonosz rendszerek fortélyait magában egyesíti. Hát ennek sikerüljön keresztülvinni a véderő-reformot?

Az a legnagyobb veszedelem, hogy a katonai javaslatok törvényé emelése a nemzet letörését jelenti, a bécsi önkény diadalát jelenti, a jogfeladást, behódolást jelenti. A t e l j e s b u k á s t jelenti.

Végső erőnknek minden megfeszítésével meg kell tehát újra kezdenünk a védekezést, az ellenállást, a küzdelmet.

A katonai javaslatok elleni harcnak a központjában a függetlenségi és 48-as párt áll. Ez az egyetlen parlamenti ellenzéki párt, mely köteletségét teljesíti. Reméljük azonban, hogy a következő nagy vitában talpra állanak a többi függetlenségi pártok is. Kossuth Ferenc pártjának az a része is, amely titokban inkább Tiszát követi, talán csak visszahökken a nyílt árulástól és az ál-

Ita- és Borsalino-kalapok Feketéjénél.

Halálküzdelemben.

A tennispályán a labda magas ivben repült a kifeszített háló felett, de az ellenfél, kinek vissza kellett volna ütni a labdát, eltévesztette az ütést és így a labda néhány méterrel odébb a földre esett.

— Nyertünk! — kiáltott egy hang örvendezve a tulsó oldalról.

— Jacques ur, az ön hibájából megint veszítettünk, — szólt Lock Lucie dorgálóan.

— Mért oly szórakozott ma?

— Nagyon jól tudja az okot, — felelt halkan a fiatalember, miközben nagy, barna szemével a leányt nézte.

Lucie a vállát vonogatta és nevelve így szólt:

— Ön mindig csak egyforma.

Erre a napra azonban végeztek a tenniszjátékkal, összeresték a labdákat és az ütőket is tokjukba dugták.

Jacques partnere mellé lépett:

— Ön tehát nem hisz nekem, kisasszony?

Lucie nem felelt. Odament anyjához, aki egy kis asztalkánál ült és teázott és megkérdezte:

— Anyám, megengeded, hogy Durieux urral a Decolle-hoz menjek?

— Szívesen, gyermekem . . .

A Decolle egy földnyelv, amely messze benyúlik a tengerbe és sűrű, vad növényzetű van tele. Az esti órákban gyönyörű séta

van erre. Alig van szebb látvány, mint a földnyelv szélén állva, a naplementét nézni és meglátni, amint a nap a biborvöröstre festett égboltról lassankint a tengerbe merül.

Lucie és Jacques egymás mellett mentek, anélkül, hogy egy szót is szóltak volna egymáshoz. Önkéntelenül is a verebeket nézték, amelyek a porban játszadoztak és jövetelükre elrepültek, hogy valamivel odébb újra kezdjék a játékot.

Lucie elgondolkozott.

Sokkal okosabb volt, semhogy önmagát becsapta volna, nagyon jól tudta, hogy nem szép.

Eleinte nagyon szenvedett. Elviselhetetlen volt neki nézni, amint a fiatal emberek összes barátjainak udvaroltak, míg neki kis figyelmességgel és mindennapos udvariassággal kellett megelégedni.

Egy napon azután hirtelen nem törődött többé a dologgal. Ettől a perctől kezdve nem törődött többé az emberek izlésével és a szépséget szellemességgel iparkodott pótolni. A természet szeszélyének, amely csunyanak teremtette, nem engedelmességet többé. És amióta lemondott az illuziókról, nem volt többé szerencsétlen.

Most, a nyári hónapok alatt, találkozott egy fiatalemberrel, aki sokat foglalkozott vele, aki minden kivánságát teljesítette, amit csak a szeméből kiolvasott és a legnagyobb figyelemmel volt iránta.

Eleinte teljesen átengedte magát ennek a váratlan szerencsének, amely érte. A szíve először telt meg azzal a nagyszerű érzéssel, hogy tisztelik, szeretik.

Az nem jutott eszébe, hogy Jaques más leány hiányában komédiát játszik vele és ez a kis idyll, mint a tavaszi napsugár lopódzott be lelkébe, és minden gondolata ennek a csinos fiatalembernek szólt, aki oly buzgón foglalkozott vele.

Józan gondolkozása azonban hamarosan felülkerekedett. Ezértéle apróságából észrevette, hogy ez a fiirt Jaques számára csak időöltés volt, hogy kellemesen szórakozzék. Ez nagyon bántotta, sőt fájdalmat okozott neki, de azért nem volt bátorsága hozzá, hogy megmondja neki, hogy át lát a csalásain. Gyáván önmaga előtt is letagadta a valót, nehogy még ettől a kis örömtől is elessék.

Már lassanként az ut végéhez értek és most egy sziklába vájt uton haladtak, amely a legszebb csucshoz vezetett. Pazar látvány tárult eléjük. Az utolsó napsugarak aranyos fényükkel bevilágították a tengeret. A horizont biborvörös volt. A távolból házak és villák festői csoportja látszott.

Végre a leány törté meg a csender, amely távozásuk óta olyan kínosan nehezedt rájuk.

— Őszintén gondolja is azt, amit mond? Gyorsan, mintha félné, hogy meggon-

talános nagy nemzeti érdek parancs-
szava előtt meghajolva, csatlakozni fog
a függetlenségi és 48-as párt küzdel-
méhez. A történetek keserű tapasztalatai
dacára hátha lehet még valamit várni
Andrássy Gyulától és hiveitől is.

A parlamenten kívül azonban hat-
almas segítő csapatokat szolgáltatnak
az ellenzékét támogató szociálisták. Rö-
videsen ki fog derülni azoknak az al-
attomos rágalomnak hazugsága, melyek-
kel a szociálistákkal való együttműködés
miatt a függetlenségi pártot elhalmozták.
A rágalmozók elhallgatták azt, hogy a
szociálisták nemcsak az általános vá-
lasztójogért harcolnak, hanem harcol-
nak a katonai javaslatok ellen is,
vagyis a nemzeti jogokért is. Micsoda
botorság és lelkiösmeretlenség lett
volna tehát a függetlenségi pártól,
ha a katonai javaslatok korszakalkotó
harca előtt a szociálista tábor
felajánlott segítségét visz-
szautasította volna?

Bizonyos, hogy győzelmet csak az
összes ellenzéki pártok együttműködése
eredményezhet. Ez is csak úgy, ha a
küzdelmet a nemzet is támogatja.

Meg kell tehát szólal-
nia a vidéknek. Kezdődjenek
meg a népgyűlések. Fel kell hívunk
innen a vidékről az összes ellenzéki
pártokat, különösen pedig az összes
függetlenségi képviselőket, az együttműködésre és a közös
küzdelemre.

A parlamenti ellenzék széthuzásával,
a függetlenségi képviselők szerve-
zetlenségével álljon fordított arányban
itt lent a mi összetartásunk és szerve-
zettségünk ebben a nehéz időben, mi-
dön a régletűnt korszak meghurcolt
véres kardját helyettesítő szerteröpülő
fehér papírlapok: a hírlapok bejelentik
a nemzetnek a készülődő veszedelmet.

Korbácsolja fel a lelkesedést, köte-
lességtudást, becsületérzést, elkeseredést,

olja a dolgot, halkan így felelt: — Hogy is
kételkedhetik ebben?

A leány ajkán egy kérdés lebegett:

— Miért habozik akkor és miért nem
kéri meg a kezemet? Tudhatná, hogy ez az
egyetlen bizonyítéka annak, hogy szeret.

A leány azonban hallgatott, nehogy ki-
sérőjét vallomásra kényszerítse. Csak a szo-
kott pajtáskodó hangon beszélt vele tovább,
amely sem az egyiket, — sem a másikat
soha semmire nem kötelezte. Kényszered-
ett mosollyal így szólta hozzá:

— És mit tenne, hogy bebizonyítsa
szerelmét?

A fiatal ember hajusát pödörve felelt:

— Ha kellene, a világ végére elmennék
maga után, kisasszony!

Friss esti szél fujdogált, amely nyugat-
ról jött. Lucie kicsi kalapja hirtelen le-
repült és mielőtt csak egy mozdulatot is
tehetett volna, hogy elkapja, a kalap tovább
tovább gurult és egy kiálló sziklán, néhány
méternyire a tenger színe felett meg-
akadt.

A leány a fiatal ember felé fordulva,
mélyen a szeme közé nézett és így szólt:

— Ilyen sokat nem is kérek magától!

A világ vége nagyon messze lehet... Hozza
csak el a kalapom és én máris elhiszem,
hogy szeret.

Jacques egy pár pillanatig habozva kö-
rülnézett és a vállalkozás veszélyességét mér-
legelte: nehéz feladat volt, de nem lehetet-
len. Egy kis ügyességgel könnyen elérheti a
kalapot.

hazaszeretet a küzdelemre hívó hír: a
kormány betérjesztette a
katonai javaslatokat.

A katonai reformok.

Kivonatok a javaslatokból.

Az osztrák sajtó egy része magyar győ-
zelemnek mondja a véderőjavaslatokat. Ezzel
szemben a magyar képviselőházban egészen
más vélemény alakult ki. Mindjárt azután,
hogy a javaslatokat tartalmazó füzeteket szét-
osztották, észrevették, hogy a javaslatok nagy
visszaesést jelentenek. E miatt különösen
ellenzéki körökben óriási volt a felzudulás.
Justh Gyula a hozzáintézett kérdésre egyetlen
szóval válaszolt:

— Harc!

Konstatálták, hogy amíg a választói re-
formra vonatkozólag az 1910. évi népszám-
lálás adatait akarják bevárni, addig a katonai
reformokra vonatkozólag beérték a tíz év
előtti, tehát az 1900-iki népszámlálás ada-
taival.

Az Andrássy-csoport sincs megelégedve
a javaslattal. Azt állítják, hogy a magyar
katonai kérdések egyáltalában nincsennek
megoldva. Nevezetesen azt hangoztatják, hogy
a honvédség teljesen beolvad a közös had-
seregbe. Az egyik szakasz szerint ugyanis a
honvédség háború esetén a közös hadsereg
támogatására van hivatva, míg az eddigi tör-
vény értelmében csak a belvédelemre van
hivatva. A többi magyar követelmény is neg-
ligálva van. Szóval magyar részről csak
azokat elégítik ki a javaslatok, akik a sem-
mivel is beérik.

A törvényjavaslatokat alábbi kivonat-
ban ismerteljük:

Az új honvédségi törvény.

A véderőről szóló új törvényjavaslattal
egyidőben a honvédelmi miniszter egy új
törvényjavaslatot is terjesztett elő a hon-
védségről, melyet nagyjában az alábbiak-
ban ismertelünk. A honvédség továbbfej-

Mig a fiatal ember habozott, a leány gu-
nyosan így szólt:

— Látni, tudtam, hogy nem szeret.

Jacques megértetlen, hogy a leány így
zat mond, még sohasem érezte oly tisztán,
mint most, az első komoly próbánál, hogy
mennyre nem törődik ezzel a fiúval és
mennyre közömbös előtte ez a leány.

Ez a kijelentés azonban önértéket bán-
totta és még mielőtt a leány visszatarthatta
volna, elindult és a sziklára kezdett mászni.

Ekkor hirtelen, mikor már csak a ke-
zét kellett kinyújtania a kalap után, félre-
lépett, a nedves köveken megcsuszott és
hátrafelé a tengerbe zuhant.

Kétségbeesetten küzdött a habokkal...
de nem tudott úszni, a sima sziklának egyet-
len csücske sem volt, amibe belekapaszkod-
hatott volna.

Lucie végignézte ezt a drámát. A ré-
műlet elvette a hangját. Képtelen volt so-
gélyért kiáltani.

A hullámok pedig hamarosan elnyelték
a szerencsétlen fiatalembert.

Ebben a tragikus halálküzdelemben, a
mely egy örökkévalóságnak látszott Jacques
szemei előtt, még egyszer elvonult egész élete,
minden örömmel és szenvedéssel együtt,
kétségbeesett szeme csak Lucie-t látta, de
egy más, megváltozott Lucie-t, aki ragyogóan
szép volt és minden földi javakkal ékeske-
dett és ebben az egyetlen, rejtetes pillan-
atban igazán szerette azt a lányt, akiért
meghalt...

F a u r e G.

lesztését a törvényjavaslat következőkben
tervezi:

Szervezeti módosítások.

A javaslat hat hadtesttel földrajzilag
egybevágó, azonban azoktól teljesen függet-
len és önálló hat kerület létesítését s a ke-
rületi (egyúttal hadosztály) parancsnokságon
kívül még két önálló honvéd hadosztály-
parancsnokság és az ekként szervezendő
összesen nyolc hadosztály keretén belül
még szükséges két új dandárparancsnokság
felállítását tervezi. Az új területi beosztás
mellett a székesfehérvári V. kerület meg-
szűnik.

A mostani 94 zászlóaljban kívül még két
új zászlóaljat kell felállítani, hogy a honvéd-
ség a mostani 3—4 zászlóaljas ezredek helyett
32 háromzászlóaljas ezredbe, illetőleg
8 tizenkétzászlóaljas hadosztályba alakulhas-
son. A gyalogezredek számát tehát 28-ról
32-re, a zászlóaljak száma pedig a Fiuméba
tervezett zászlóaljakkal együtt 94 egyneved-
ől 97-re szaporodik.

A gyalogszázadok békelétszáma leg-
alább nyolcvan főre emelkedik.

A szolgálati kötelezettség.

A honvédségnél az új törvényjavaslat
szerint a rendes szolgálati kötelezettség tart:
a) általában két évig a tényleges szolgál-
tatban és tíz évig a tartalékban; b) a lovassá-
gnál és a lovagló tüzérségnél, továbbá c) a
két évi tényleges idővel szervezett alaku-
lásoknál a költségvetésileg megállapított al-
tiszti állománynak megfelelő számú legény-
ségre nézve: három évig a tényleges szolgál-
tatban és 7 évig a tartalékban; d) a pórtar-
talékba osztottakra tizenkét évig. A pórtar-
talék kiképzését a törvénytervezett béke
idején 10 héten szabja meg.

Az ujoncjutalék.

A honvédség évi ujoncjutaléka 25.000
fő, amelyből a két évig ténylegesen szolgáló
alakulások ujonchányada kereken 21.500, a
három évig ténylegesen szolgáló (lovasság
tüzérség) ujonchányada pedig kereken 31.000
fő lesz. Az egyévi önkéntes tanítók és ta-
nítójelöltek azonban, kik ezután csakis a
honvédségben róják le a szolgálati kötelezettsé-
güket, a honvédség ujoncjutalékára nem
fognak számítani.

A véderő.

Az új javaslatot a rövidebb tényleges
szolgálati idő jellemzi. A rövidebb tényleges
szolgálati idő különösen az egyes hadkötele-
sek érdekében és pedig azért kívánatos, hogy
a katonai szolgálat terhe csökkenjen. A rö-
videbb szolgálati időnek természetes követ-
kezménye, hogy a jelenlegi ujonclétszámot
fő kell emelni.

A közös haderő ujonclétszáma
jelenleg 103 100
fő, amelyből Magyarországot 44.076
főnyi évi ujoncjutalék terheli,
ehhez hozzáadva a honvédségnek 12.500
főnyi évi ujoncjutalékát,
Magyarország összesen 56.576
főnyi ujoncot állít ki.

Az új javaslat szerint a közös
haderő ujonclétszáma az átmeneti idő
lejártával 159.500
fő lesz, melyből Magyarországra évi 68.187
főnyi ujoncjutalék fog esni, amely-
hez hozzáadva a honvédség 25.000
főnyi ujoncjutalékát, Magyarország évi 36.611
fővel többet, mint eddig kiállított.

A közös haderőnél új ujonclétszám me-

lése 103.100-ról 159.500 főre 56.400 többlet tesz, azaz a Magyarországra eső ujoncjutalék emelkedése 44.076 főről 68.187 főre 24.111 főt tesz, mely összeghez a honvédségnél szükséges 12,500 főnyi ujoncjutalékemelési hozzáadva, 36.611 fővel emelkedik a Magyarország részéről kiállítandó összes ujoncok száma, az eddigi népszámlálási adatok alapul vétele mellett.

A honvédség ujoncjutalékának a mai ujoncjutalék kétszeresére emelését az teszi szükségessé, hogy a honvédségnek oly arányu fejlesztése van tervbe véve, mely azt a közös hadsereggel minden tekintetben egyenlő értékűvé teszi.

A fölemelt ujonclétszám a jövőben lehetővé fogja tenni, hogy a kivonuló csapatokat első sorban fiatalabb évfolyamokkal egészítsük ki, s így az idősebb és családostartalékosokat lehetőleg felszabadítsuk.

Tényleges szolgálati idő.

Az összes szolgálati idő ezentul is általában 12 évig fog tartani, de a hosszabb tényleges szolgálatot teljesítő hadkötelesekre ez meg fog rövidülni.

A rendes szolgálati kötelezettség tart:

1. A közös hadseregben:

a) általában két évig a tényleges szolgálatban és tíz évig a tartalékban;

b) a lovasságnál és lovagló tüzérségnél,

c) a két évi tényleges szolgálati idővel szervezett alakulásoknál és a költségvetésileg megállapított aliszti állománynak megfelelő számú legénységre nézve

három évig tényleges szolgálatban és hét évig a tartalékban, összesen tehát csak tíz évig;

d) a póttartalékba beosztottakra 12 évig;

2. a hadi tengerészetnél 4 évig a tényleges szolgálatban, 5 évig tartalékban és 3 évig tengervédben. A honvédséghez való áthelyezés csak a honvédelmi miniszter kívánására és csak egy évfolyamra nézve fog történni.

A népfölkelési kötelezettség általában az eddigi marad, de a három évi tényleges szolgálatot teljesítők az utolsó két év alól, a hadi tengerészetnél négy évig tényleg szolgálók az utolsó öt év alól mentesek lesznek.

Egyévi önkéntesség.

Ez az intézmény alakjában fennmarad és csak a következő lényeges módosítások lépnek életbe. A mai minőség az egyévi önkéntesi szolgálatra annyiban módosul, hogy a hét évfolyamu és a nyolc évfolyamu iskolák közötti különbség megszűnik s az előbbieknél végzett növendékei is annak az évnél október 1-jéig lesznek jogosítva képzettségüket igazolni, amely évre állíthatnak.

A tényleges szolgálatot az egyévi önkéntesek rendszerint államköltségen fogják teljesíteni, és saját költségükön csak azok, kik ezért folyamodnak. Egyes fegyvernemekhez azonban (pl. lovassághoz) csak saját költségesek vétetnek föl.

Az egyévi önkéntesek egy második tényleges szolgálati évre akkor sem tarthatók többé vissza, ha tartalékos tiszté váló ki nevezésre alkalmasnak nem bizonyulnak.

Fegyvergyakorlatok.

Ma a fegyvergyakorlati kötelezettség szerint a közös hadseregnél mindenki három egyenként négy heti, a honvédségnél egy öt heti összesen tehát 17 heti fegyvergyakorlatra; a honvédségnél öt egyenként öt

heti, összesen 25 heti fegyvergyakorlatra van kötelezve.

Jövőben ez meg fog változni, azaz tetemesen enyhülni fog, mert a két évi tényleges szolgálatot teljesítők legfeljebb négy összesen 14 heti fegyvergyakorlatra lennének kötelezve, akik pedig három évi tényleges szolgálatot teljesítettek, három legfeljebb 11 heti fegyvergyakorlatot teljesítenének, a négy évig ténylegesen szolgálók pedig nem teljesítenének fegyvergyakorlatot.

Az új katonai bünvádi eljárás.

Közjogi, igazságszolgáltatási és katonai szempontból egyaránt nagy jelentősége van a katonai bünvádi eljárás reformjának, amelyre vonatkozólag a honvédelmi miniszter ma két törvényjavaslatot terjesztett a képviselőház elé. Az egyik: a „közös haderő” (közös hadsereg és haditengerészet), a másik a „honvédség” (népfölkelés, csendőrség) „katonai bünvádi perrendtartásról” szól. A javaslatok nemcsak a tulajdonképeni bünvádi eljárást, hanem a katonai (honvéd) bíróságok szervezetét és illetékességét (hatáskörét) is tüzetesen szabályozzák. Lényegesebb rendelkezéseik a következők:

A katonai (honvéd) bíróságok hatásköre úgy, mint eddig, ezentul is ki fog terjedni a rendes büntetőbíráskodásuknak alávetett egyének valamennyi büncselekményére.

Eddig a katonai büntető bíráskodást a közös hadseregnél három folyamodásban gyakorolták. Ezentul a javaslatok szerint az egész haderőben két folyamodásban fogják gyakorolni. A kisebb jelentőségű legénységi bűnügyekben a dandár bíróságok, súlyosabb legénységi s valamennyi tiszt bűnügyben pedig a hadosztálybíróságok járnak el elsőfokulag. Ez utóbbiak egyszersmind felelősségi bíróságok: a dandárbíráskodás ítéleteire nézve. Második és végső folyamodásu bíróság (a hadosztálybíróságok ítéleteire nézve) a legfelsőbb katonai, illetőleg a honvédségnél a legfelsőbb honvéd-törvényszék.

A vádat a dandárbíráskodás előtt: az ügyészi tiszt, a hadosztálybíróságok előtt: a katonai (honvéd) ügyész, a legfelsőbb katonai törvényszéknél: a katonai vezérügyész, a legfelsőbb honvéd-törvényszéknél: a honvéd-koronaügyész képviseli.

A haditörvényszék.

Az elsőfoku bíróságoknál az ítélőbíráskodás (haditörvényszék), úgy mint eddig, részben jogképzett egyénből (hadbíróból), részben más katonai egyénekből alakul. Legénységi egyén azonban ezentul nem lehet haditörvényszéki tag. A haditörvényszék a vádlott rendfokozatának tekintetbevételével alakul meg és a dandárbíráskodásnál 3, a hadosztálybíráskodásnál 5 tagból áll. A legfelsőbb törvényszék tanácsokban ítél.

A védők és a tárgyalás.

A vádlott élhet védő közreműködésével; sőt súlyosabb esetben a vádlott részére, ennek akarata ellen is, rendelnek védőt. Védők az ügyvédek is lehetnek, még pedig tekintet nélkül arra, vajjon katonai büncselekmény képezi-e a vád tárgyát, vagy közönséges büncselekmények. Az ügyvédek közül csak azok lehetnek védők, akik a katonai védők lajstromába fel vannak véve. A felvétel fölött a honvédelmi miniszter határoz.

A fő tárgyalás, mely kontradiktóriusan, a szóbeliség és közvetlenség elvének érvényesítése mellett folyik le: nyilvános. A

nyilvánosság csak fontos okokból korlátozható.

A közös hadseregek Magyarországon felállított dandár- és hadosztálybíráskodásainál valamint a hadi tengerészet hasonló bíróságainál a kihallgatás és tárgyalás nyelve, ugyisintén a határozatok szóbeli kihirdetési nyelve a magyar. Ez a szabály nemcsak abban az esetben áll, ha a vádlott csak magyarul tud, hanem akkor is, ha magyarul és a szolgálati nyelven is tud, vagy ha sem magyarul sem a szolgálati nyelven nem tud, vagy ha több vádlott van s ezek különféle nyelven beszélnek. Csupán egy kivétel van e szabály alól s a tárgyalás a közös haderő szolgálati nyelven folyik, ha a vádlott magyarul nem tud, de a szolgálati nyelven beszélni tud, — de még az esetben is jogában áll mindazoknak, akik a közös haderő tényleges katonai egyénei közé nem tartoznak, köztük a véderőknek is, a magyar állam nyelvét használni.

A legfelsőbb katonai törvényszéknél, bárhol legyen is a székhelye, az elsőfokban magyarul tárgyalt ügyekben magyar a tárgyalás (kihallgatás, kihirdetés) nyelve. Az elsőfoku ítéletek ellen perorvoslatoknak (felelősségi és semmisségi panasz) van helye. A polgári bünvádi perrendtartás mintájára van szabályozva a „jogegység érdekében” használandó semmisségi panasz is, továbbá az újrafelvétel.

A kultusz-vita folytatása.

Tisza István felszólalt.

A képviselőház mai ülésén folytatták a kultuszárca költségvetésének tárgyalását, a melynek során Tisza István mondott hosszabb beszédet. A Házban Hazai honvédelmi miniszter benyújtotta a véderő javaslatokat. Az ülésről részletes tudósításunk a következő:

Berzeviczy Albert háromnegyed 4 órakor nyitotta meg az ülést. Azt hiszi, hogy jogosultnak érzi magát arra, hogy a Ház nevében kifejezést adjon annak a bensőséges részvétnél, mely a párizsi katasztrófa hírére elöntött. Ugy tekinthetjük a szerencsétlenül jártakat, mint áldozatait annak a lelkesedésnek, mely a francia nemzetet a technika haladásában jellemzi. Mivel a katasztrófaiban a francia államélet vezetőférfia súlyosan megsebesült és a hadügyminiszter életét veszítette: indítatva érzi magát, hogy annál az őszinte és meleg viszonytól fogva, mely a francia és a magyar nemzet között fennáll: indítatva érzi magát, hogy a Ház nevében részvétiratot küldjön a francia kamarához. (Helyeslés.)

Hazai Samu honvédelmi miniszter be-terjeszti a véderőreform javaslatot. (Alig, hogy beszédébe fog, a II. emeleti baloldali karzatról a munkapárt soraiba sűrű pampfleiteső hull. „Hull a hó” — mondják a munkapártiak. A papíráradat belepi a munkapárt padjait, néhány lap a miniszterek székei közé hull. Mozgás a karzaton.)

Batthyányi Tivadar (a padot csapdosva kiált): Előbb az általános, titkos választójogot, azután a katonai véderő javaslatot! (Elnök csenget. Nagy zaj. Lovászi Márton a padot csapdosza: „Választói jogot”. Elnök rendreutasítja Lovászi Mártont és Batthyány Tivadar grófot.)

Napirenden

a kultuszárca

vitája.

Ostffy Lajos: Addig, amíg a népoktatás nehézségeit meg nem szüntetik, addig harmadik egyetem felállítása nem jogosult s

nem észszerű. Ha azonban a kormány még sem mond le arról a tervéről, hogy új egyetemet állíttasson fel: akkor arra kell törekednie, hogy az új intézmény szinmagyar városban, Debreczenben vagy Szegeden legyen. A magyar zsidóság joghelyzetét bizonytalanná teszi, hogy a kormány nem gondoskodik arról, hogy az 1848. XX. t.-c. végrehatassék.

A magyar szabadságszeretnek tesznek szolgálatot, ha a katolikusok maguk küzdenek az ultramontanizmus ellen s ha nem engedik, hogy a második középkor ujuljon meg Magyarországon. Ezzel csak elidegenítik a magyar társadalom színe-javát a katolicizmustól, azt a színe-javát, mely a magyar szabadelvűséghez ragaszkodik. Hiszi, hogy a magyar katolikusok nagy többsége és vezetői ellene vannak e törekvéseknek. Ők irányítják azt a fontos munkát, mely híveik vallás erkölcsi nevelésében rejlik, ők maguk gondoskodjanak arról, hogy ez a munka ne csapjon olyan tulszásokba, amelyek kulturális fejlődésünket s nemzeti önállóságunkat és fennmaradásunkat veszélyeztetik. Ebben a reményben elfogadják a költségvetést.

Tisza beszéde.

Tisza István gróf: A magyarországi zsidók szervezetére vonatkozó nézete az, hogy a zsidók mai viszonya tarthatatlan. — Felelős vezetőség kell, mely az állami beavatkozást hatékonyra tegye; különösen a rabbi képzés kérdésében lehetetlen szemet hunyni az előtt a sajnos jelenség előtt, hogy a magyar zsidóság két egymást gyűlölő táborra oszlik.

A tanárfizetés rendezésének kérdésére tér át. Senki sem ismeri el a tanárság ez irányba való törekvését, mint a szóló. A tanárok fizetése csekély az anyagi viszonyok nehézségéhez képest. Jogosultnak és rokonszenvesnek tartja a tanárok fizetésemelési mozgalmát, azonban nem helyesli, hogy a hivatás teljesítés köteleességét ezzel a kérdéssel kapcsolják össze. Meg van győződve, hogy a tanári kar színe-java felháborodással utasítja vissza azt a gondolatot, hogy fontos kulturálatudataik teljesítésénél az anyagi javadalmazást veszi alapul. A tanárok előléptetése ne történjék kizárólag automatikusan, hanem az érdem is nyisson utat a tanár haladására.

Ez a kérdés nehézségekbe ütközik a tanároknál, mert a tanár munkája nem oly szemellátható, mint más szellemi munkás munkája, mindamellett nem szűnik meg hangoztatni, hogy az érdemes, törekvő tanároknak rés töresek az automatikus előléptetésnél gyorsabb haladásra. Nem tartja Magyarországot képesnek arra, hogy 30 éves szolgálat után még életerős embereket nyugdíjaztasson; Magyarországnak minden erejével takarékoskodni kell. Ezért a 35 évi szolgálatidő mellett foglalást állást. Elismeri, hogy a tanári foglalkozás nagyobb erőfeszítéssel jár, mint más foglalkozás, de ennek ellensúlyozásul szolgál a vakáció, melylyel más foglalkozású ember nem rendelkezhetik.

Ajánlja, hogy simuljanak a tanárkérdésben felmerült ellentétek abban a tudatban, hogy a tanári kar kívánalmainak nagy része teljesült s a tanárság teljesítheti nagy nemzetnevelő munkáját. Szeretnénk kapott lábra közoktatásunkban s veszélyeztetni az oktatás egységes munkáját. Ennek a bizonyos elmaradt tulbuzgóság s ezzel szemben álló atheizmus és kozmopolitizmus az oka. A égérek, mely alatt e pártok sikra szállanak, hamisak s ennek félreértések az okai, ami felekezeti gyűlölségre vezet. A szabadkőművesség még nem istentagadás. — A baj az, hogy ujabban egy fiatal gárda került a szabadkőművesség s a szabadkőművesség címén az ultraradikalizmust istápolják s a reájuk irányuló támadást az egész szabadkőművességre háruló támadásnak tünteti fel. A hamis jelszavak forgalomba hozatalának s a fogalmak félreértésének oka, hogy nálunk minden félművelt ember szociologus.

A napi sajtó melegágya ezeknek a fer-

deségeknek. A sajtó első feladata, hogy az eseményeket tárgyilagosan regisztrálja; másodrendű feladata, hogy bizonyos politikai tendencia szolgálata, ezt az utóbbi irányzatot tulhajtvá a lapok, aminek következménye, hogy az újságok vagyis rovatai felületesen olyan fontos kérdésekről értekeznek, amelyeket a szerkesztőségek fiatal és önhítt szociológusai az éji órákban sebtében megírták. A magyar társadalomnak kell segíteni a sajtónak ezen anomáliáin. A társadalom teljes egységének együtt kell működnie ennek a célnak a szolgálatában. — A vallásos nevelés kizárását a közoktatásból veszélyesnek tartja, mert a vallások keretén belül lehet az általános nemzeti eszméket leghatásosabban fejleszteni, helytelennek tartja azonban minden felekezeti tulzást és abszolút vallástagadást. A katolicizmus szuverénitása a közoktatásban veszélyes, mert nemcsak a magyarság egységes fejlődésének, hanem magának a katolicizmusnak is ártalmára van.

Szünet után:

Gisswein Sándor: örömmel konstatálja, hogy a nyíltan szólaltak fel e tárgy vitájában. Sürgeti, hogy azt az első lépést, melyet a kormány az 1907-iki népoktatási törvénnyel már megtett az első legégetőbb szükségletek kielégítésére, tovább is szem előtt tartásák a közoktatásügy rendezése tekintetében. Két dolog van ugymond, amely sürgős rendezésre vár: a polgárjog kiterjesztése és a közoktatásügy. Helyesli és elismeréssel szól a miniszternek azon kijelentéséről, hogy a keresztény kultúra jegyében akarja megvalósítani reformjait. Ebben senki sem láthat sérelmet, mert a vallás erkölcsi nevelés elvezet ahhoz a kultúrához, amely Danót, Marxot, sőt még Voltairt is adta a világnak. Hosszasan időz a népoktatás részletkérdéseinél, ifjúsági egyesület felállítását kéri, beszél a tanítók helyzetéről, akikre a mai viszonyok között sokkal nagyobb köteleességek hárulnak, és kéri ennek rekompenzálásul, hogy megfelelő társadalmi helyzetet teremtsenek számukra. Kívánja megszüntetni a felekezeti, állami és községi tanítók közötti különbségeket még fizetésrendezés tekintetében is, kéri, hogy már benyújtott határozati javaslati értelmében a tanítók kérdés rendezése céljából még az ősszel hívjon össze a t. Ház ankéket.

Attér a középiskolákra, ahol a klasszikus nyelvek mellé modern nyelvek, sőt az eszperantó nyelv tanítását is kívánna felvenni. Az elméleti tárgyak mellett gyakorlati tárgyakra kívánna tanítani az ifjúságot, mert a mai kor viszonyainak változásával kell, hogy az iskola is lépést tartson. Az iskolaszékeket reformálni kívánja, oly módon, hogy nők is vegyenek részt abban, mert a nőknek nagy nevelő képességük van. A harmadik egyetem dolgában határozottan amellett foglal állást, hogy vidéken kell azt felállítani.

Az egyetemen a theologiai fakultást nem hogy mellőzendőnek, hanem tovább fejlesztendőnek tartja. Szükségesnek tartana e tekintetben még az összehasonlító vallástudományok számára is egy tanszéket.

Mindenféle
Nyomtatványokat
olcsón készít
HOROVITZ ZSIGMOND
könyvnyomdája
Darabos-utca 7. sz. a.

Röpivek a Házban.

Figyelmeztetés a király ígéretére!

A képviselőház mai ülésének elején, amikor Hazai Samu honvédelmi miniszter benyújtotta a véderőreformra vonatkozó törvényjavaslatokat, a második emeleti IX. számú karzatról valaki egy nagy csomó röpivet dobott az ülésterembe.

A röpív szövege ez:

Képviselő Urak!

Egy évvel ezelőtt a király és a kormány „legfontosabb és el nem odázható feladatnak” jelentették ki a választójogi reformot. A király kormánya azóta egyebet sem tett, mint folytonosan elodazta saját ünnepélyes ígéretének beváltását, most pedig egyenesen azon igyekszik, hogy jog helyett újabb vér- és pénzáldozat legyen a nép osztályrésze! Ez a törekvés: meghazudtolása a királyi ígéretnek és megcsalása a népnek! Ha a király eltűri ezt a szavaival való játékot, a nép nem fogja eltűrni újabb megcsalását! Videant consules! . . . A magyarországi szociáldemokrata párt.

A teremőrök rögtön lefoglalták és a ház-nagyi hivatalba vitték, ahol jegyzőkönyvet vettek föl vele. Az illető Gyulai Sándor cipészegéd, aki jelenleg betegállományban van. Azt vallotta, hogy a röpiveket és a karzati belépőjegyet egy ismeretlen uriembertől kapta, aki megbizta, hogy Hazai beszéde kezdetén dobja a képviselők közé.

Kihallgatása után elbocsátották, de a rendőrség megindította ellene az eljárást.

Meglopták Achim hagyatékát.

56 ezer korona eltűnt.

Achim Andrásnak, a meggyilkolt parasztkirálynak holttestét alig földelték el, máris újabb szenzációk történtek. Most derült ki, amikor a volt képviselő vagyonát leltározták, hogy a hagyatékából eltűnt ötvenhatezer korona készpénz és egy hatvan ezer korona értékű szerződés. Az özvegy az ismeretlen halottrablók ellen megtette a bűnvádi feljelentést és a hatóság erélyesen nyomozza a gonosztevőket, de eddig nem akadtak semmiféle nyomra.

A Békéscsaba közelében lévő Hoyos-féle birtokot néhány hónappal ezelőtt parcellázták. A vállalkozók szerződést kötöttek Achim Andrásal, hogy 5 hatvan ezer koronáért közvetíti a földesgazdákkal a földvételeket. A pénzt a múlt hét péntekjén kellett volna megkapnia, de közbe jött a halála és így a hatvan ezer koronáért senkisémet jelentkezett.

Achim az üzleti ügyeibe sohasem avatta bele feleségét, így az özvegy nem is tudott a dolgról semmit. A meggyilkolt egyik barátja mondta el az ügyet az örökösöknek és erre keresni kezdték a szerződést, de legnagyobb meglepetésükre seholsém találták.

A másik leleplezéssel Székely Lajos dr. békéscsabai ügyvéd szolgált, aki hosszú ideig bizalmasa volt Achimnak, de az utóbbi hetekben mint ellenfelek állottak egymással szemben. Achimnak kétszázötven hold földje erősen megvolt terhelve. Különösen egy negyven ezer koronás amortizációs kölcsön nyomta nagyon és éppen ezért halála előtt három héttel elhatározta, hogy egy banktól pénzt, vesz föl és kifizeti ezt az adósságát. Kapott is ötvenhatezer koronát, amiről Székely tudott

de azt hitte, hogy Achim ebből rendezte az ügyét.

Nagy volt most Székely dr meglepetése, amikor megnézte a telekkönyvet és látta, hogy az amortizációs kölcson nincs rendezve. Achim az utolsó napon nagyon sok pénzt hordott magánál, valószínűleg ez az ötvenhatezer korona volt, de a tárcájában a katasztrófa után alig találtak néhány huszkoronást. A zárvarban rabolhatták csak meg a haldokló Achimot. A rendőrség erélyesen nyomoz a titokzatos halottrablók után.

Amerikai párbaj.

Mindenáron öngyilkos leszek!

Érdekes ügy került a rendőrség kezébe. Egy kétségbeesett apa a vidékről táviratilag értesítette a rendőrséget, hogy a fia amerikai párbajt vívott, öngyilkosságot akar elkövetni a fővárosban s arra kéri a rendőrséget, hogy az öngyilkosságot mindenáron akadályozza meg. A rendőrséghez érkezett távirat a következő:

Főkapitányság, Budapest. Fiam, Maros Ödön, lakik Főherceg Sándor-utca 17., amerikai párbajt vívott, öngyilkos akar lenni; kérem megakadályozni! Dr Maros.

A távirat Nagykaposról jött, ahol dr Maros tekintélyes orvos. A rendőrség azonnal detektiveket küldött a fiatal Maros Ödön orvostanhallgató Sándor-utcai lakására, a detektivek azonban nem találták meg a keresett fiatalembert. Kiderült ugyanis, hogy időközben sógora, dr Preis László, akit dr Maros szintén értesített Maros Ödön öngyilkos szándékáról, magával vitt az Oszlop-utca 28. szám alatt lévő lakására.

A detektivek lóhalálában siettek át Budára s az Oszlop-utca 28. szám alatt csakugyan rá is akadtak Maros Ödönre. Az ágyban feküdt még, amikor a detektivek beállítottak hozzá.

— Az államrendőrség emberei vagyunk, — mondták a detektivek. — Édesatyja arról értesítette a rendőrséget, hogy ön amerikai párbajt vívott és öngyilkos akar lenni. Vallja meg, kivel vívta az amerikai párbajt, mert ez súlyos büntetés alá eső cselekmény.

— Hiába faggatnak az urak, nem veszik ki belőlem ezt a titkot, — mondotta a fiatalember. — Igenis, amerikai párbajt vívtam, de nem árulom el, hogy kivel. Azt azonban biztosra vehetik, hogy az öngyilkosságot végrehajtom, ha ma nem, hát holnap, vagy holnapután, mert megkell halnom minden áron.

A detektivek az esetről jelentést tettek a rendőrségen s úgy a család, mint a rendőrség emberei őrizet alá vették a fiatalembert, hogy öngyilkos szándékát be ne válthassa.

Nyomdába tanulónak felvétetik egy fiu. Piacz-utca 12. sz.

UJDONSÁGOK

— **Helyreigazítás.** Lapunk tegnapi számában a Szavay — Szent-Királyi contra Székely-ügyről megjelent referádnak bevezető sorait dr Erdély Lajos írta. Neve a cikk alól, mely csupán az ő magán véeményét tartalmazza, tévedésből maradt el. Ezen véleményrel a felelős szerkesztő, kinek ebben a kérdésben a teljes semlegesség az álláspontja nem azonosítja magát.

— **Istentiszteletok.** Május 25-én prédikálni fognak: Nagytemplomban Uray Sándor lelkész, kistemplomba Szele Miklós vallás-tanár, Kcssuth-utcai templomba G. Szabó Gábor s.-lelkész, Ispotályi templomba Könyves Tóth Kalmán lelkész.

— **A király állapota.** Gödöllőről irányadó helyről a következőket jelentik: A király a legkitünőbbben érzi magát. Ma délelőtt szokásos programját végezte. Délben kihallgatáson fogadta Wickenburg gróf osztrák belügyminisztert, aki az udvari ebédre is hivatalos.

— **A boszniai sertésbehozatal.** A földművelésügyi miniszter sürgönyileg válaszolt a tanács megkeresésére vonatkozólag tegnap délelőtt, hogy Boszniából élő sertéseket lehessen behozni Debrecenbe. A miniszter válasza az, hogy a város jelölje meg precizen azt a mennyiséget és azt a módot, ahogyan a behozatalt eszközölni kívánja. A tanács e kérdésben még ma intézkedni fog.

— **A rendőrség sajtópöre.** Tavaly márciusban a debreceni rendőrség derék biztosait egy nyiregyházai napilap a „Szabolcs vármegye“ azzal rágalmazta meg, hogy egy nőtárius betörővel mulattak s aztán a berugott embert a vonatra ültették. Az eset akkor történt, amikor Debrecenbe jött Hamza András a hírhedt betörő s itt napokon át orgiát rendezett. Egy külvárosi kocsmában Hamza Nagy Alajos földbirtokosnak adta ki magát s a vendéglős nagyobb összeget látván nála, kikísérte a vonathoz, ahol figyelmébe ajánlotta a vasuti rendőröknek. Ezek a nyiregyházai vonatra ültették fel s két órával később már Hamza el volt fogva. Ez alkalomból a nyiregyházai ujságban Samuelly Tibor írta a rágalmazó cikket a debreceni rendőrbiztosokról, akik sajtópört indítottak ellene. A főtárgyalás a debreceni kir. törvényszék előtt lett volna, azonban Samuelly Tibor, akit dr Kardos Samu ügyvéd képviselt, a legmesszebb menő elégtételt nyújtotta az alaptalanul meghurcolt rendőrbiztosoknak. Nyilatkozatot állított ki, melyben elismeri tévedését és bocsánatot kér tőlük. Az elégtételnek e formáját dr Kardos Samu közölte tegnap Rostás István főkapitánynyal és a büntügyi osztály vezetőjével Jenei Miklóssal, akik kijelentették, hogy nincs kifogásuk az ügy ilyen elintézése miatt. A rendőrbiztosok is elfogadták az elégtételt s így az eljárás beszünt.

— **Gyanus haláleset.** Nádudvaron az éjjel hirtelen és gyanus körülmények között halt meg Békési Józsefné. Tegnap Békésiné összeveszett a szomszédjával, Kupi Istvánnal, akivel össze is verekedett. Minthogy az a gyanu merült fel, hogy Békésiné halála és a tegnapi verekezés között összefüggés van, a debreceni kir. ügyészség elrendelte a holttest felboncolását.

— **Kérelem új gyógyszertár iránti.** Sztankay Aba dr új gyógyszertár engedélyezését kéri a tanácstól.

— **Jubileumi ünnepélyt tartanak Brünner (Morvaország) ez év június 3-5-én az első esperantista csoport alakításának tízéves évfordulója alkalmából a brünneri esperantisták s az erre szóló következő meghívót küldték hozzánk esperanto nyelven:**

„Az Ausztriában első esperantista csoport fennállásának 10 éves évfordulója alkalmából a brünneri esperantista csoport jubileumi ünnepi gyűlést tart Brünnerben (Morvaország) június 3-5-én, melyre az Osztrák-Magyar birodalomban élő összes esperantistákat meghívjuk, kérvén, hogy aki e diszgyűlésen részt óhajt venni, előre tudassa megérkezését. Az ünnepély programja a következő: Június 3-án este 8 órakor fogadtatási ünnepély a Litorel sörházban. (Közi ul. 10.) 4-én 10 órakor d. e. cseh propaganda beszéd, mely alkalommal más nyelvű küldöttek is fognak beszélni. Besedm dum. 3 órakor d. u. a város megtekintése. 8 órakor este esperantista gyűlés a Besedm dum kertjében. 5-én kirándulás a Macocha mélységhez (136 méter mély) és az új barlanghoz. A társulat reméli, hogy sok magyar eltvárs fog részt venni ez ünnepélyen, Brn. Közi ul. 10. (Moravio). A cseh esperantisták klubja.“

— **Berlini szépségverseny az Arany Bika mulatóban.** Amikor az este szétlibent a függöny az Arany Bika mulatóban, a közönség általános érdeklődéssel és figyelemmel tekintett a pódium felé. Wurmb G. Sándor bécsi akadémiai festőművész mutatta be az u. n. szépségestélyét, amely két részből állott. A nézőtérre elalszik a villany és az emelvényen megjelenik Salome, az ő tarka szin pompás ruhájával, fején koronával, amint bűbajos tekintetével a szelid hold nézésébe merül el. A reflektorok különféle színekre vetítenek alakjára, az átlátszó fátyol mögött. Jönnek egymásután a képek, Jón Herodiás leánya, Judea hercegnője. Később a lepel nélküli epekedő Salome jelenik meg előttünk, amint sóvárgó ajkával Johanaan csókjára szomjazik és a következő képpen mint a bosszuért lihegő Salome jön elénk. A tetrarchától kéri bosszuja kielégítését. Táncot ígér érte. Bemutatja a fátyoltánc plasztikus mozdulatait. Tényleg csupa esztétika és művészet ez, a lepel nélküli nőtest vonalainak és mozgásainak megérzéskítése. A néző belemérül a művészi látomány szemlélésébe és egészen elfelejti, hogy lepel nélküli nőtest van előtte. Csak a plasztikai szépségét élvezi. És a befelézés is tökéletes. Ezüst tálcán hozza Jochanaan fejét. Kéjittas tekintettel veszi át Salome. Vadul, érzékileg, szenvedelemmel csókolja a fejet. Melynek a fátyoltánc volt az ára. A hatás fenomenális és a közönség a szép mutatvány után percekig tartó tetszésnyilvánításának ad kifejezést. A második részben plasztikai mutatványok kerülnek színre. Az allegorikus, dráma és ó-görög plasztikus képcsoportokat három leány alkotja. Az előadás meggyőzte a nézőket arról, hogy a szépség-estély nem az érzékiség felcsigázását célozza, hanem művészi értékű esztétikus produkció, melyet élvezettel tekinthet meg bárki is. Wurmb tanár csoportja még pár napig rendes helyárok mellett látható az Arany Bika mulatóban.

— **Öngyilkosság a szülői háznál.** Tegnap éjjel az Ujföldön a szülői jelenlétében dobta el magát az életét Rác Gábor 16 éves fiu. Rác Gábor az édesanyjával nem tudott kijönni, folyton perlekedett vele, úgy hogy már aggodalmaskodtak, hogy mi lesz a dolog vége. Tegnap is összeveszett az anya és fiu, de nem tulajdonítottak nagyobb jelentőséget a dolognak. A család úgy 9 óra tájban vacsorához ült, amidőn eldördült az udvaron egy revolver. A szülők kifutottak a szobából s vérében létrengve találtak rá Rác Gáborra, aki a szájába lőtt. Esméletlenül a kó házba szállították, ahol élet és halál között lebeg,

— **Kávésok és vendéglősök közgyűlése.** Ma délután három órakor a Dréher-féle sör-csarnok külön termében a kávésok és vendéglősök ipartársulata Márkus Jenő elnöke alatt rendkívüli közgyűlést tart.

— **Színlelvendékek kérelme.** Várkonyi Mihály junius hónap egy-két napjára szeretné a városi színházat megkapni, hogy ott színlelvendékekkel előadásokat tarthassanak. A kérelem tárgyában a tanács fog határozni.

— **Honi iparunk újabb térhódítása.** Közgazdasági tudósítónk jelentése alapján a magyar iparnak egy újabb térhódításáról tehetünk említést, amikor megállapítjuk, hogy a külföldről, nevezetesen Ausztriából beözönlő silány mérleggyártmányok behozatala évről-évre csökken. Ezen örvendetes gazdasági jelentés elérésében döntő szerepe van a közelmúltban létesített magyar mérleg és gépgyár részvénytársaságnak, mely a terjedelemben nagyobb, mint a Monarchia összes gyára együttvéve, és ahol a mérlegekhez szükséges alkatrészek a legutolsó kis szögecskéig is a legmodernebb gépekkel készülnek. Vajha zsenge gyáripárunk egyéb ágainál is hasonló gyáralakításokról számolhatnánk be.

A Székely-pör tárgyalása.

14 rágalmazás közül 5 becsületsértésben bűnös.

Két napi kínos főtárgyalás után befejeződött ma éjjel Székely Imre sajtópör.

Részletes tudósításunk a következő:

Délelőtt kilenc órakor az elnök megnyitja a főtárgyalást és folytatják a tanuk kihallgatásokat.

Kónya László dohánytözsédnél ott járt Burai, Szentkirályi alkalmazottja és presszionálta arra, hogy a D. R. U.-ot ne tartsa. — Igy csak titokban árusította. Glück Izidor, Darvas Miksa hasonló értelemben vallanak. Kain Szeréna trafikoszó azóta nem tartja a D. R. U.-ot. Svéd Márton pincér eladja, hogy a Royal kávéházban is beszüntették Székely lapjának járatását.

Koncsek Kornél, Vinkler Márton jelentéktelen vallomása után

Zádor Lajos eladja, hogy az inkriminált cikkek megjelenése óta a Debreczeni Első takarékpénztár nem ad fel hirdetéseket.

Horváth Kálmán vallja, hogy Szávayt már régen ismeri még Győrből. Dobó Sándor győri szinigazgatót Szávay rábeszélte, hogy Győrszigeten létesítsen nyári színházat. Később olyan hírlapi támadásokban részesítette, hogy emiatt kénytelen volt az előadásait beszüntetni. Ez volt az oka annak, hogy Dobó anyagilag teljesen tönkrement.

Irmai Béla színházi titkár: Én kértem elsősorban Székely Imrét, hogy támogassa Zilahyt. A Hungária kávéházban kerestem fel és amikor támogatását megígérte, akkor értesítettem erről Zilahyt, aki aztán megállapodásra jutott Székelylyel. Szent-Királyi és Szávay a tanu útján felhívták magukhoz Zilahyt, akit arra igyekeztek rávenni, hogy adjon át nekik egy Székelyt kiszolgáltató levelet. Szávay megígérte, hogy ha ezt a levelet Zilahy kiadja, akkor a Debreceni Ujság nem fogja többé támadni és ő is mellé áll. A kívánt levelet Szávay megkapta, de a támadások nem szűntek meg. Szávay a levél megfogalmazásakor visszaadta tanunak stílusos módosítás céljából. Ebből azt érte a tanu, hogy a levél hangja nem elég erős Székely ellen. Minden lap kap a színházról pauszát, azonban ez független a szini kritikától.

Zilahy Gyula pótlólag eladja, amikor a kérdéses leveleket a törvényszék elébe tárja, hogy ezeket ő írta olyan módon, hogy Szávay jegyzeteket tett elébe és ennek az alapján kellett neki fogalmazni.

— Én abban az időben a halálos ítéletet is aláírtam volna, olyan kétségbeejtő helyzetben voltam a színházpályázat idején. Ezért adtam ki a leveleket Szávaynak, de akkor a támadások ennek ellenére sem szűntek meg.

A bíróság elrendelte a tanuk megeskütését, majd a tárgyalás folytatását délutánra halasztották.

Délután három órakor az ügyész és a védő indítványait terjesztették elő a felolvasandó okiratok megjelölése és újabb tanuk beidézése iránt.

A bíróság vonatkozó végzése ellen a védő semmisségi panaszt jelentett be.

Következett néhány újságcikk felolvasása. A felolvasott fővárosi lapokból kitűnt, hogy az április 8 diki közgyűlésről a fővárosi lapok a valóságnak meg nem felelő tudósításokat közöltek le.

A kérdések megszövegezése, végleges leírása és kihirdetése este 8 órára lett kész.

Gáthy Bálint kir. ügyész terjesztette elő azután vádbeszédét. Azt bizonyítja, hogy a színház kérdés közügy. Egyben ramuat a sajtó nagy hatalmára. Azt vitatja, hogy Székely Imre az adott esetben a közügy rovására anyagi érdekből támogatta Zilahy Gyulát Komjáthyval szemben.

Szentkirályinak és Szávaynak jogában volt a közgyűlésen Székely Imre ellen felszólalni s viszont Székely Imrének kötelessége lett volna főmagánvádlóként a bíróság elé állítani. Ezt nem tette, hanem ehelyett támadásokban részesítette a főmagánvádlókat. Foglalkozik a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményével, amit úgy tüntet fel, mint a mely a vádlói javára semmi kedvező adatot nem tartalmaz. Tagadja, hogy a főmagánvádlók közül bármelyik is részt vett volna abban, hogy Székely Imre anyagi ag, vagy erkölcsileg tönkretétessék. Kérte, hogy Székely Imrét az esküdtek mondják ki bűnösnek.

Elekes Aladár dr. nagyanyu, jogi szempontból kifogásolhatatlan beszédben védelmezte Székely Imrét. Rámutatott először arra, hogy a színházi pályázat kérdésénél épen a közérdek vezette Székely Imrét, amikor a Komjáthy-Békés-féle társulást leleplezte, mert csak a cégér lett volna a Komjáthyé, maga a színház Békés Gyuláé és hogy ez mily kitűnő tüzet lett volna Komjáthyra, azt mi sem bizonyítja jobban, mint hogy pusztán az albérltetért évi 40,000 korona bér volt Komjáthy javára kikötve.

Azért kellett Komjáthyval a pályázattól visszalépni, mert ez a társulás kipattant és nem azért, mert Székely Imre őt meg akarta volna zsarolni. Hatásos érvekkel bizonyítja be a védő azt, hogy semmiféle jogellenes, sőt általában szokásos és tisztességes magatartást tanúsított Székely Imre ugyanis, mint lapkiadó és ugyanis mint lapszerkesztő, amikor díjazást fogadott el Zilahytól támogatásáért, amely minden idejét, szellemi erejét és lapjának nagy részét lefoglalta.

Foglalkozik a bizonyítási anyaggal és megállapítottak kéri venni, hogy igenis Szent-Királyi az emberei útján eljárta a trafikokban, hogy ott ne tartsák a D. R. U.-et. Kapacitálta a hírdelöket, hogy ne hírdessenek Székelynél.

Jánosi Zoltán vallotta, hogy a lap karcóját is vissza akarta vele vonatni Szent-Királyi. Szávay pedig ígérekkel és fenyegetésekkel képes volt rávenni Zilahyt is arra, aki pedig saját kijelentése szerint halálai tartozik Székelynek, hogy ez ellen adjon ki neki egy nyilatkozatot. Ugyancsak Szávay volt az, aki a pesti lapokban elhelyezett és céltatosan elferdített közleményeket leadta.

Székely Imre tisztán védelemből a saját tönkretenni célzott existenciájának, létérdekének megvédése szempontjából irt Szávayék ellen, ezért kéri felmentését.

Az ügyész válasza és a védő viszonzválasza után Tóth Aurél tartotta meg éjjel egy órakor elnöki resüméjét.

Ezután az esküdtek határozathozatalra vonultak vissza.

Éjje három órakor hirdették ki az esküdtek a verdikijüket, amely a következő:

Az esküdtek Székely Imrét bűnösnek mondták ki rendbeli becsületsértés vétségében, amelyet Szentkirályi Tivadar sérelmére követett el, a rágalmazás vétségei alól és négy vádpont alól felmentették.

A Szávay emelt nyolc rendbeli rágalmazás vétségéből három rendbeli becsületsértés vétségében mondták ki Székely Imre szerkesztőt bűnösnek az esküdtek, ellenben őt esetben teljesen, a többi vádpontknál pedig a rágalmazás vádjá alól felmentették.

A törvényszék ennek alapján őt rendbeli sajtó útján elkövetett becsületsértés vétsége miatt vétsége miatt négy havi togházra ítélte.

A védő az ítélet ellen semmisségi panaszt jelentett be.

TÁVIRATOK.

A párisi katasztrófa.

Páris, május 23. Tegnap este megmondották Monis miniszterelnöknek, hogy a megsebesült hadügyminiszter állapota annyira aggasztó, hogy le kell mondani minden reményről. A miniszterelnököt ez mélyen megrendítette. Az orvosok úgy intézkedtek, hogy a betegnek ma megmondják Berteaux hadügyminiszter halálhírét. Ez meg is történt. Monis hangosan felzokogott alig tudták nagy felindultában lecsilapítani és megvigasztalni. Lannelogue tanár, Monis miniszterelnök állapotát illetőleg kijelentette, hogy mostan már nincs attól tartani, hogy a beleg belső részeiben komplikációk állanak be.

Páris, május 23. A katasztrófát nemzeti gyásznap tekintik Páris és vele Franciaország népe. Az összes hangversenyeket, színházi előadásokat és más ünnepeket azonnal lemondták. Kihalt és gyászoló egész Páris. A belügyminiszterium előtt még mindig nagy tömegek csoportosulnak, melyek résztvevő csendben várják az épületekből érkező híreket.

Étampos, május 23. Frey aviatikus Lardy közelében lezuhant gépével, de sévtellen maradt. A gép összetört.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonafőzsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, május 23.

Az árak 50 kilogramonként

buza máj.	12'24—12'23.
buza okt.	11'03—
rozs okt.	—'—'—'
zab május.	9'29—
zab okt.	7'74—
Tengeri máj. 1911.	6'49—
Tengeri juli 1911.	6'40—

Értéktőzsde. Osztrák hitelrészvény 644'25 Magyar hitelrészvény 814'—.

Kifutó fiu fizetéssel felvétetik lapunk szerkesztőségében

145. m. a. megjelölés

Honi ipar!

Telefon
691.

elismert

legjobb, legelegánsabb és legolcsóbb
hazai gyártmány

Turul Cipőgyár r.-t.
Temesvár.

A monarchia legnagyobb cipőgyára.

Fiókraktár: **DEBRECZEN.**

Piac-utca 48. sz. Szent Anna-utca
sarkán.

130 saját kül- és belföldi fiókraktár.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

18.000 pár heti gyártás.

Telefon
445.

Mit árul

Telefon
445.

KLÁR ANDOR Debreczen

áru és műszaki osztálya.

Gazdáknak:

Csépléshez, gőzekéhez elsőrangú egeresforgácskúti, egercsehi, porosz-sziléziai karwini szenet koksztot. Építéshez meszet, cementet. Továbbá műtrágyát, gépolajat, manillazsineget, zsákot, ponyvát, gazdasági gépeket, motorokat és nyersolajat.

Gyárosoknak:

Kartelen kívüli egeresforgácskúti és egercsehi szenet évi kötésre igen előnyös árban. Gépolajat, műszaki cikkeket, külföldi szenet, koksztot, faszinet nyersolajat, antracitot, motorokat, gőzgépeket, teljes gyári és malomberendezéseket.

Építészeknek:

Elsőrangú, kizárólag fával égetett saját termelésű étesdi meszet, kiváló minőségű selypi portland- és románcementet, kicsinyben és nagyban oltott meszet, habarcsot, mindezt az építés helyszínére szállítva is.

Szén-, Mész- és

Cement kereskedőknek:

Elsőrendű darabos meszet, selypi portland- és vulkánrománcementet. Bel- és külföldi darabos szenet, koksztot, faszinet.

Bankosztálya:

elsőrangú összeköttetései folytán gyorsan és eredményesen lebonyolít

Kölcsönügyleteket,
Financirozásokat,
Alapításokat,
Birtok- és erdőügyleteket és
mindentéle bankügyletet.

Számos elismerő levél tanúsítja a cég megbízhatóságát és lojalitását. **Kérek minél számosabb megbízatást!**

Apró hirdetések.

28 krajczárért fejel férfi vagy női harisnyat BENYATS EMIL villanyerőre berendezett harisnygyára. Debrecen, Tiszapalota.

A hajregénátor az őszülő haj eredeti színét visszaadja anélkül, hogy festene. Ára 1 kor. 50 filér Kubek Sándor „Mégváltó” gyógyszer-tárában Debreczen, Tiszapalota.

Kiváló minőségű mogyorót igen olcsón szállít **Rosenberg Jakab** kereskedelmi irodája Técsőn.

Fajbaromfi, fajebek, nyulak, diszgalambok, madarak, élő méhek stb.-ről érdekes és nélkülözhetetlen árjegyzéket küld bérmentve Diana-telep, Tar (Hevesm.)

Ákáczzölőkarót, 1. rendű, 2 méteres, 20,000 db. egészben, vagy részletekben elad a hosszupályai-uradalom tisztartói hivatala. Hosszapályi (Bihar.-m.)

Csizmadiamesterek csizmaszárba való papirost kiló és mázsánként olcsón beszerezhetik Horovitz Zsigmond papírüzletében Piac-utca 12.

Elegánsan butorozott különbejáratu utcai szoba villanyvilágítással Darabos-utca 7. sz. alatt kiadó.

Kifutó fiu lapunk szerkesztőségébe felvétetik.

Házmesternek kerestetik gyermektelen házaspár fizetéssel. Cim a kiadóhivatalba.

Egy rollós ajtó betéttel és kétszárnyu üveg-ajtóval eladó. Bővebbet Darabos-utca 7. sz.

Egy vasüst, ipari célra nagyon alkalmas, eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Keresek

szerény butorozott szobát

lehetőleg a SZENT-ANNA-UTCA közelében, két ágygyal és konyha használattal, takarítás nélkül
 június elejétől.

Levelek ármegjelöléssel **PALLA JENŐ** Erzsébetváros (Erdély) címre küldendők.

Legjobb arcz és kézapolószer a
Gyöngyvirág krém 1 korona
Szappan 70 filér és Puder 1 korona.

KUBEK SÁNDOR

„Mégváltó” gyógyszer-tárában.
 Debreczen, Tiszapalota.

FELDMAN NÁNDOR és TÁRSA

BANK-ÜZLETE

Budapest, VI. Andrásy-ut 50.

Első Magyar Általános Biztosító Társaság kerületi főügynöksége.

Többszörös kitüntetésben részesült szenzációs háziszser

A DR. BOROVSKY-FÉLE

BOROLIN

mely városunkban is megjelent. Ez a háziszser hatásában és erőalkotásában **felülmúlhatatlan gümőkóros izom- és idegfájdalmak, fej- és fogfájás,** továbbá minden meghűlés okozta bajok, mint **rheuma, köszvény, csusz, ischiás, ízületi lob** és **zsabában** szenvedők, végül **fagyás okozta és égési sebek** fájdalmainak megszüntetésére. **Kiváló fertőtlenítő- és testóvó háziszser.**

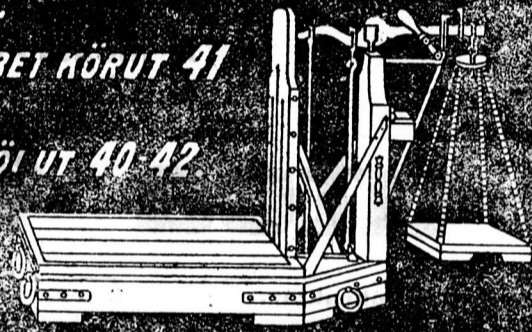
Rapható városunkban a következő cégeknek: **BATÁRY IMRE, HARSÁNYI LAJOS, KUBEK SÁNDOR, MIHALOVITS JENŐ, STEINER MANÓ** gyógyszerészeknél, **KÖZPONTI DROGUERIÁBAN, DEUTSCH LAJOS, MÁYER JENŐ** és **BÉLA, NAGY ANDRÁS** kereskedő uraknál, **Érmihályfalván: MÁTRAI ÁKOS** gyógyszer-tárában. Földesen: **WEISZ MIKSA** kereskedésében. **1-20, 2- és 2-50 koronás üvegekben.**

Készítik: **Dr. Borovszky R. orvos** és **Borovszky K. Budapest II. kerület Fő-utca 77/c. szám.**

MAGYAR MÉRLEG-ÉS GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG BUDAPEST

IRODA:
ERZSÉBET KÖRUT 41

GYÁR:
GYÖMRŐI UT 40-42

ELSŐRENDÜ
GAZDASÁGI KERESKEDELMi-ÉS VASUTI
MÉRLEGEK.
KÉPVISELŐK KERESTETNEK.

FÉLIX-gyógyfürdő

Téli és nyári gyógyhely.

== Nagyvárad mellett. ==

Európa leggazdagabb kénes hévviz-forrása, víz hőfoka 49. C. 17 millió liter napi mennyiség.

Csuz, köszvény, ischiás, izzadmányok és női betegségek ellen.

1909. évben 9200 beteg hagyta el gyógyultán és javultan a páratlanul hatásos Félix-fürdő gyógyforrásait, tükör-kád, iszap mód és szénsavas fürdők, 250 kényelmes lakószoba, társalgó, zongora- és olvasóterem, kitűnő vendéglők, állandó elsőrendű cigányzene, vasárnaponként katonazene, tennispálya, gondozott sétautak. 400 holdas park és fenyveserdő, 16 személyvonat közlekedik május 1-től a Félix-fürdő állomására naponta.

Posta, távirtda, interurban telefon.
 Prospektust küld az Igazgatóság.

 Curtaxe és zenedij nincs.
Egész éven át nyitva.

Kölcsönök vidékeki takarékpénztári részvényekre és egyéb tőzsdén nem jegyzett papirokra a legmagasabb összegig, a legelőnyösebb feltételek mellett. Reál és személy-jogu gyógyszer-tárak vételének finanszírozása; törlesztéses- és egyszerű jelzálog-kölcsönök, építési-, tisztviselői-kölcsönök; értékpapírok, izsdei árfolyamon; állami-, városi subvenciók eskomptálása; kölcsönök, haszouélvezettel járadékkal terhelt ingatlanokra. Elsőrangú referenciák. Felvilágosítás díjmentes.

Magyar és német levelezés! TELEFON 21-10. Magyar és német levelezés!